

**HUMAN RIGHTS,
DEMOCRACY
AND THE RULE OF LAW**

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

**DROITS DE L'HOMME,
DÉMOCRATIE
ET ÉTAT DE DROIT**

Інформаційна сесія

**“Актуальні питання управління персоналом в органах
місцевого самоврядування”**

в рамках Освітнього марафону з доброго врядування

28 січня 2021 року

Презентація №2

Тема. Прийняття на службу в органи місцевого самоврядування

Право на службу в органах місцевого самоврядування

- **особи, які мають відповідну освіту і професійну підготовку**, володіють державною мовою та регіональними мовами в обсягах, достатніх для виконання службових обов'язків

стаття 5 Закону України “Про службу в органах місцевого самоврядування”

- особи, які не досягли граничного віку перебування на службі в органах місцевого самоврядування

стаття 18 Закону України “Про службу в органах місцевого самоврядування”

Право на службу в органах місцевого самоврядування

- особи, які обрані (затверджені) відповідною радою на посади, та **пройшли спеціальну перевірку** в порядку, встановленому Законом України «Про запобігання корупції»
- особи, які претендують на зайняття посад в органах місцевого самоврядування, зобов'язані **повідомити** керівництву органу **про працюючих у цьому органі близьких осіб**

стаття 5 Закону України “Про службу в органах місцевого самоврядування”

«Групи» посад в органі місцевого самоврядування

- *виборні посади, на які особи обираються на місцевих виборах;*
- *виборні посади, на які особи обираються або затверджуються відповідною радою;*
- **посади, на які особи призначаються сільським, селищним, міським головою, головою районної, районної у місті, обласної ради на конкурсній основі чи за іншою процедурою, передбаченою законодавством України;**

стаття 3 Закону України “Про службу в органах місцевого самоврядування”

Вимоги до посадової особи: для кого?

Назва посади	«Група» посад	Вимоги до освіти	Обмеження щодо віку
Сільський, селищний, міський голова	Виборна шляхом обрання	відсутні	відсутні
Секретар сільської, селищної, міської ради	Виборна шляхом обрання (з числа депутатів)	відсутні	відсутні
Керуючий справами виконавчого комітету	Виборна шляхом затвердження	Так, наказ НАДС від 07.11.2019 року №203	відсутні
Заступник сільського, селищного, міського голови з питань діяльності виконавчих органів	Виборна шляхом затвердження	<i>Відсутні однак....</i>	відсутні
Староста	Виборна шляхом затвердження	<i>Відсутні однак....</i>	відсутні
Керівники, спеціалісти структурних підрозділів, виконавчих органів	«призначувана»	Так, наказ НАДС від 07.11.2019 року №203	65 років, з можливістю продовження до 70

Прийняття на службу в органи місцевого самоврядування на «призначувані» посади

- **призначення**
 - за результатами **конкурсного відбору**
 - за результатами **стажування** (*на більш високу посаду або іншу (рівнозначну) посаду в межах тієї ж категорії посад*)
 - з **кадрового резерву** (*на більш високу посаду*)
- **переведення** на рівнозначну/нижчу посаду (*в межах служби в органах місцевого самоврядування*) або на посаду радника/ консультанта **без конкурсу**

стаття 10 Закону України “Про службу в органах місцевого самоврядування”

Посада	Прийняття на посаду
<i>Сільський, селищний, міський голова</i>	Обрання – місцеві вибори <i>(ст.12 ЗУ “Про місцеве самоврядування”)</i>
<i>Секретар ради</i>	Обрання - відповідна місцева рада з числа її депутатів, за пропозицією відповідного сільського, селищного, міського голови <i>(ст.50 ЗУ “Про місцеве самоврядування”)</i>
<i>Заступники голови з питань діяльності виконавчих органів, староста</i>	Призначення/ прийняття – після погодження відповідною місцевою радою за поданням сільського, селищного, міського голови <i>(ст.10 ЗУ “Про службу в органи місцевого самоврядування”, ст.54-1 ЗУ “Про місцеве самоврядування”)</i>

Посада	Прийняття на посаду
<i>Керуючий справами (секретар) виконавчого комітету</i>	Призначення/ прийняття – після погодження відповідною місцевою радою за поданням сільського, селищного міського голови (ст.10 ЗУ “Про службу в органи місцевого самоврядування”)
<i>Староста</i>	Призначення/ прийняття – після погодження відповідною місцевою радою за поданням сільського, селищного міського голови (ст.54 ¹ ЗУ “Про місцеве самоврядування”)
<i>Начальники відділів, спеціалісти в виконавчому комітеті (апараті) та виконавчих органах місцевої ради</i>	Призначення - конкурс, стажування, кадровий резерв (ст.10 ЗУ “Про службу в органи місцевого самоврядування”)

Переведення з посади державної служби на службу в органи місцевого самоврядування

два механізми:

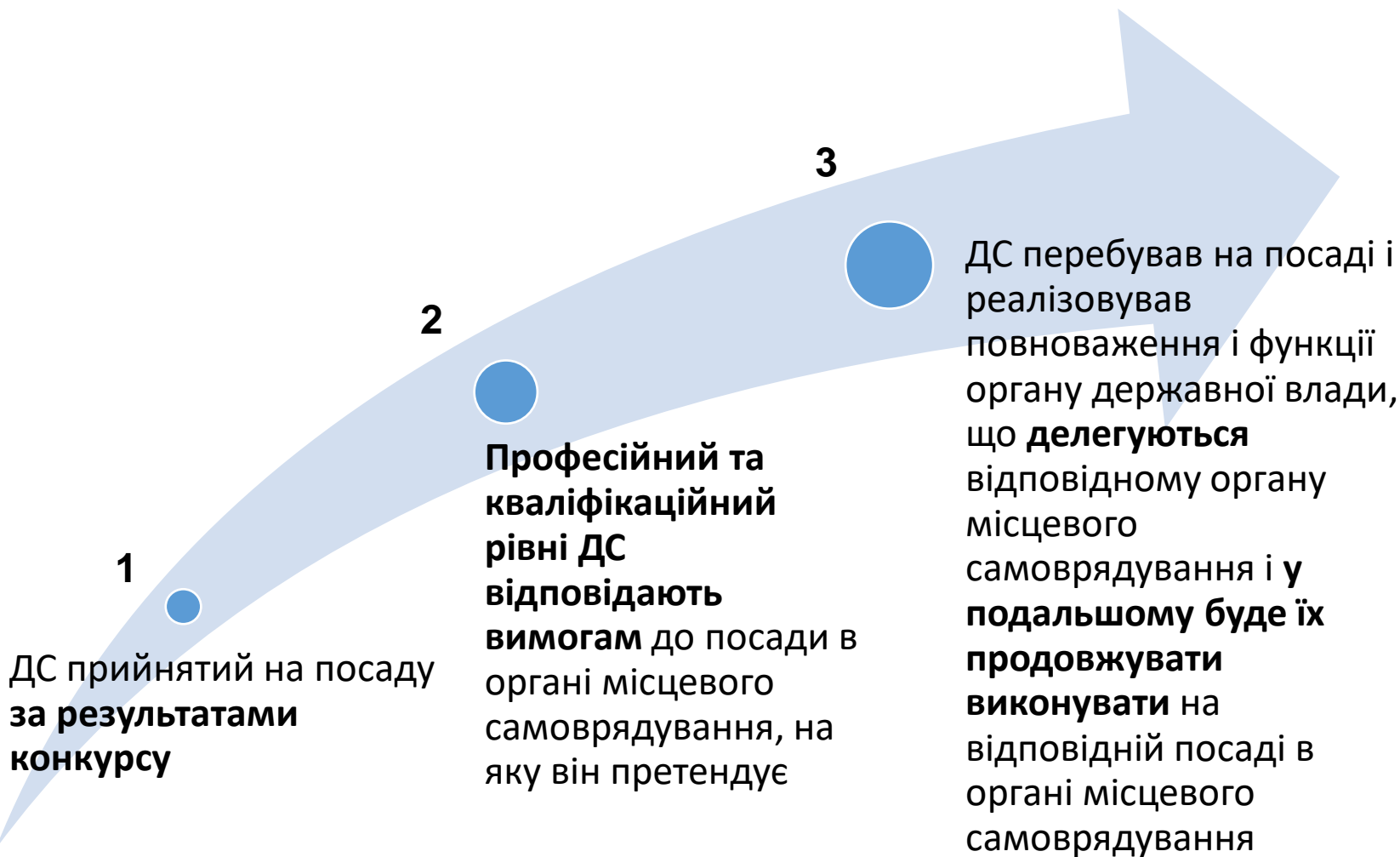
- стаття 22 Закону України «Про державну службу»
- пункт 4 Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо впорядкування окремих питань організації та діяльності органів місцевого самоврядування і районних державних адміністрацій»

Переведення з посади державної служби на службу в органи місцевого самоврядування

- Під час **передачі або делегування повноважень і функцій *від державного органу до органу місцевого самоврядування*** переведення державного службовця на посаду служби в органах місцевого самоврядування **здійснюється без обов'язкового проведення конкурсу** в разі відповідності його професійної компетентності кваліфікаційним вимогам до відповідної посади та за умови вступу на службу вперше за результатами конкурсу.

частина шоста статті 22 Закону України «Про державну службу»

Переведення з посади державної служби на службу в органи місцевого самоврядування

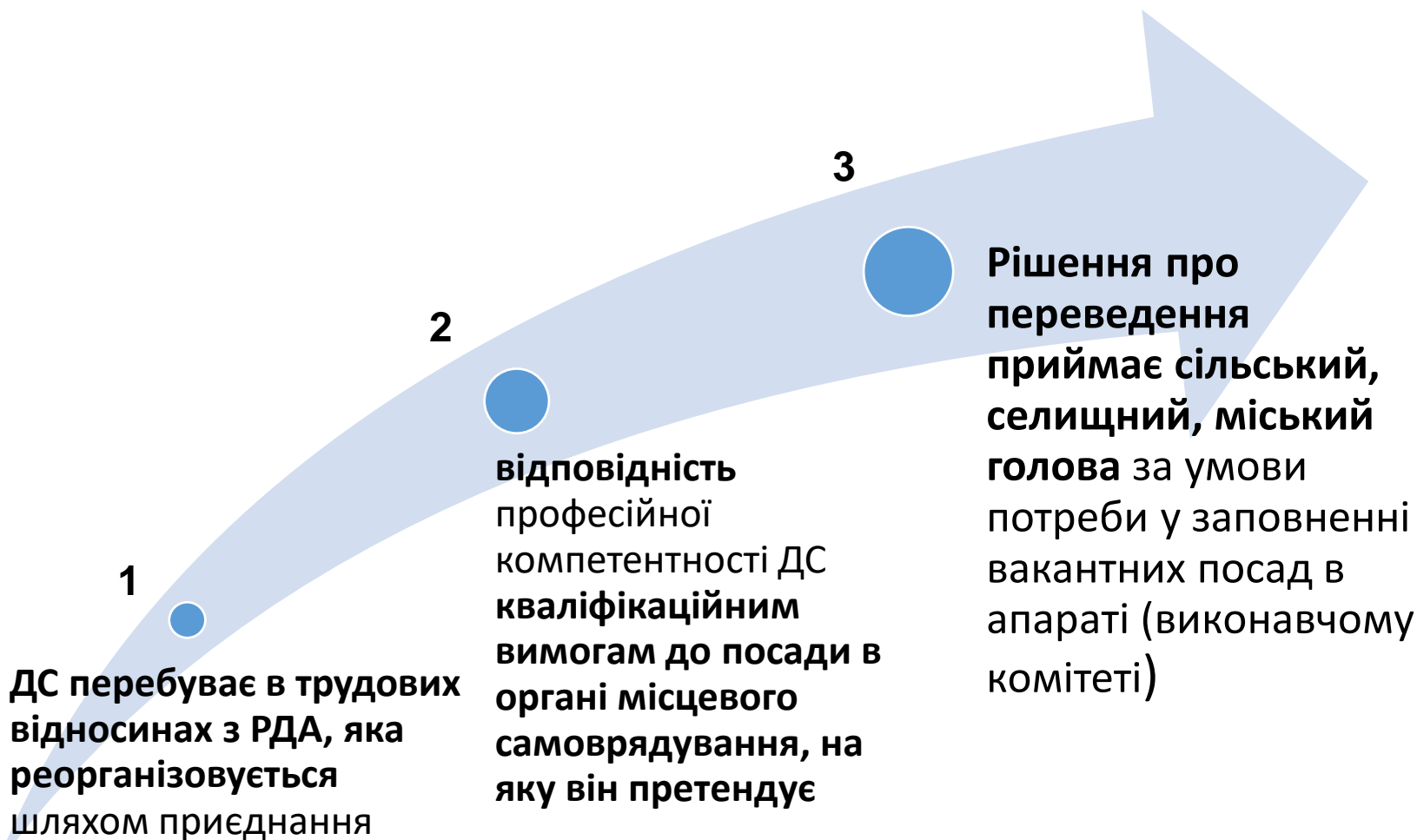

Переведення з посади державної служби на службу в органи місцевого самоврядування

- **Переведення державного службовця, який перебуває на посаді в районній державній адміністрації, що реорганізовується в зв'язку із змінами в адміністративно-територіальному устрої України (РДА, яка реорганізується шляхом приєднання) на посаду служби в органах місцевого самоврядування здійснюється без обов'язкового проведення конкурсу, за умови відповідності його професійної компетентності кваліфікаційним вимогам до відповідної посади:**
 - державного службовця за результатами конкурсу
 - державного службовця шляхом укладення контрактів на підставі Типового контракту про проходження державної служби на період дії карантину

пункт 4 Розділу 2 «Прикінцевих та перехідних положень» Закону України №1009

Переведення з посади державної служби на службу в органи місцевого самоврядування

Тема. Проходження служби в органах місцевого самоврядування

КОНКУРСНИЙ ВІДБІР

- постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2016 р. №246 “Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби”
УВАГА! Порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних посад державних службовців, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 р. № 169 (Офіційний вісник України, 2002 р., № 8, ст. 351), застосовується під час прийняття на службу в органи місцевого самоврядування відповідно до [Закону України](#) “Про службу в органах місцевого самоврядування”.
- Наказ Національного агентства України з питань державної служби від 07.11.2019 р. №203 “Про затвердження **Типових професійно-кваліфікаційних характеристик посадових осіб місцевого самоврядування**”

НАЗВИ ПОСАД в органах місцевого самоврядування

- Закон України “Про службу в органах місцевого самоврядування” (*стаття 14*)
- постанова КМУ від 09.03.2006 р. №286 “Про упорядкування структури та умов оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів” (*додатки 50, 51, 55*)
- Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010, наказ Держспоживстандарту України від 28.07.2010р. №327

НАЗВИ ПОСАД в органах місцевого самоврядування (*прод.*)

Віднесення інших посад органів місцевого самоврядування, не зазначених у 14 статті Закону, до відповідної категорії посад в органах місцевого самоврядування здійснюється Кабінетом Міністрів України за поданням керівників відповідних органів місцевого самоврядування (тобто нові посади можуть з'явитися згідно з окремими постановами/розпорядженнями Уряду)

Віднесення посад:

*постанова КМУ №1441/ розпорядження КМУ №794/
розпорядження КМУ №265/ розпорядження КМУ від
11.12.2019 р. №1334)*

*керівники відділів сільських,
селищних рад*

*адміністратор міської,
селищної ради (її виконавчих
органів) населених пунктів,
які є адміністративними
центрами районів*

*головний бухгалтер
виконавчого органу сільської,
селищної ради*

*адміністратор, державний
реєстратор*

КЛАСИФІКАТОР ПРОФЕСІЙ

Голова органу місцевого самоврядування (міський, сільський, селищний і т. ін.)	1143.5 (вищі посадові особи ОМС)
Керуючий справами виконавчого комітету, староста, начальник управління, завідувач відділу (місцеві органи державної влади, місцевого самоврядування)*, завідувач сектору (місцева державна адміністрація, орган місцевого самоврядування), начальник служби	1229.3 (керівні працівники апарату місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування)

КЛАСИФІКАТОР ПРОФЕСІЙ (прод.)

Адміністратор (орган державної влади та місцевого самоврядування), державний реєстратор, державний адміністратор, начальник відділу (місцеві органи влади, місцевого самоврядування)	1229.3 (керівні працівники апарату місцевих органів державної влади та місцевого самоврядування)
Секретар місцевої ради (сільської, селищної, міської і т. ін.)*	1143.5 (вищі посадові особи ОМС)
Спеціаліст державної служби (місцевого самоврядування)*	2419.3 (професіонали державної служби)

КЛАСИФІКАТОР ПРОФЕСІЙ (прод.)

Похідні слова до професій (професійних назв робіт)

□ застосування за **умови збереження галузевої та функціональної належності**, кваліфікаційних вимог (примітка 1)

□ назви професій можуть бути розширені за потребою користувача для внутрішнього використання термінами, які уточнюють.....

Приклад – від базової назви спеціаліст – **спеціаліст I категорії**, спеціаліст II категорії, головний спеціаліст тощо (код 2419.3)

Приклад – від базової начальник відділу – **начальник відділу - головний бухгалтер** (код 1229.3)

Приклад – від базової голова – заступник голови з питань діяльності виконавчих органів (код 1143.5)

КЛАСИФІКАТОР ПРОФЕСІЙ: проблемні аспекти

Посади, передбачені законом	Посади, не передбачені законодавством
Заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради	<i>Заступник міського голови – начальник управління праці та соціального захисту населення</i>
Секретар ради	<i>Секретар селищної ради і виконавчого апарату</i>
Керуючий справами (секретар) виконавчого комітету ради	<i>Керуючий справами виконкому – начальник організаційного відділу</i>
	<i>Заступник міського голови, керуючий справами</i>
Спеціаліст	<i>спеціаліст – адміністратор</i>
	<i>спеціаліст – інспектор</i>

КОНКУРСНИЙ ВІДБІР – кваліфікаційні вимоги

Головний спеціаліст

- вища освіта — не нижче ступеня бакалавра
- вільне володіння державною мовою
- без вимог до стажу роботи.

КОНКУРСНИЙ ВІДБІР – кваліфікаційні вимоги (продовження)

Начальник відділу виконавчого комітету (апарату)

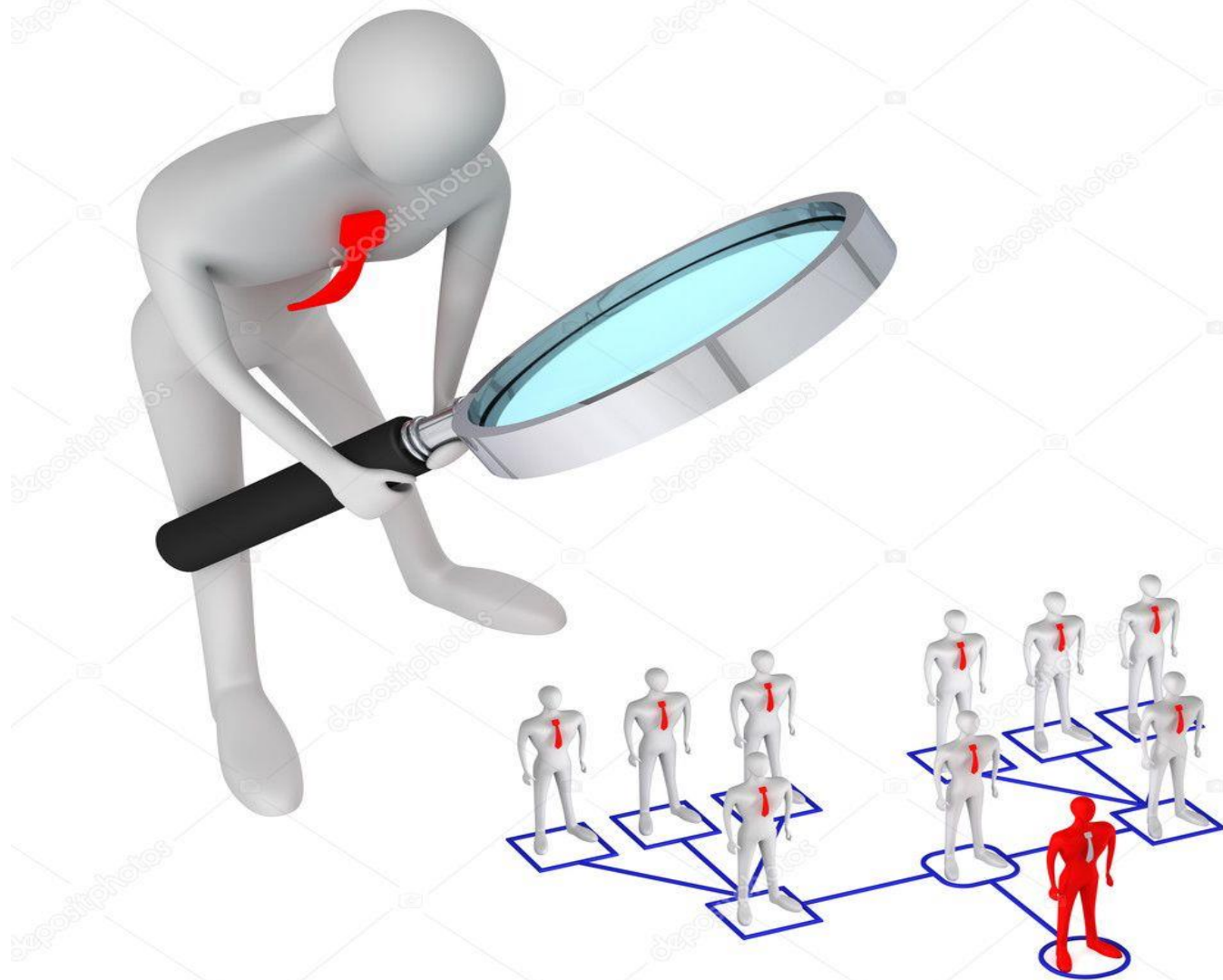
- вища освіта — **не нижче ступеня магістра, спеціаліста**
- вільне володіння державною мовою
- **стаж роботи** на службі в органах місцевого самоврядування, на посадах державної служби або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності — **не менше 2 років**

КОНКУРСНИЙ ВІДБІР – кваліфікаційні вимоги (продовження)

Керуючий справами (секретар) виконавчого комітету місцевої ради

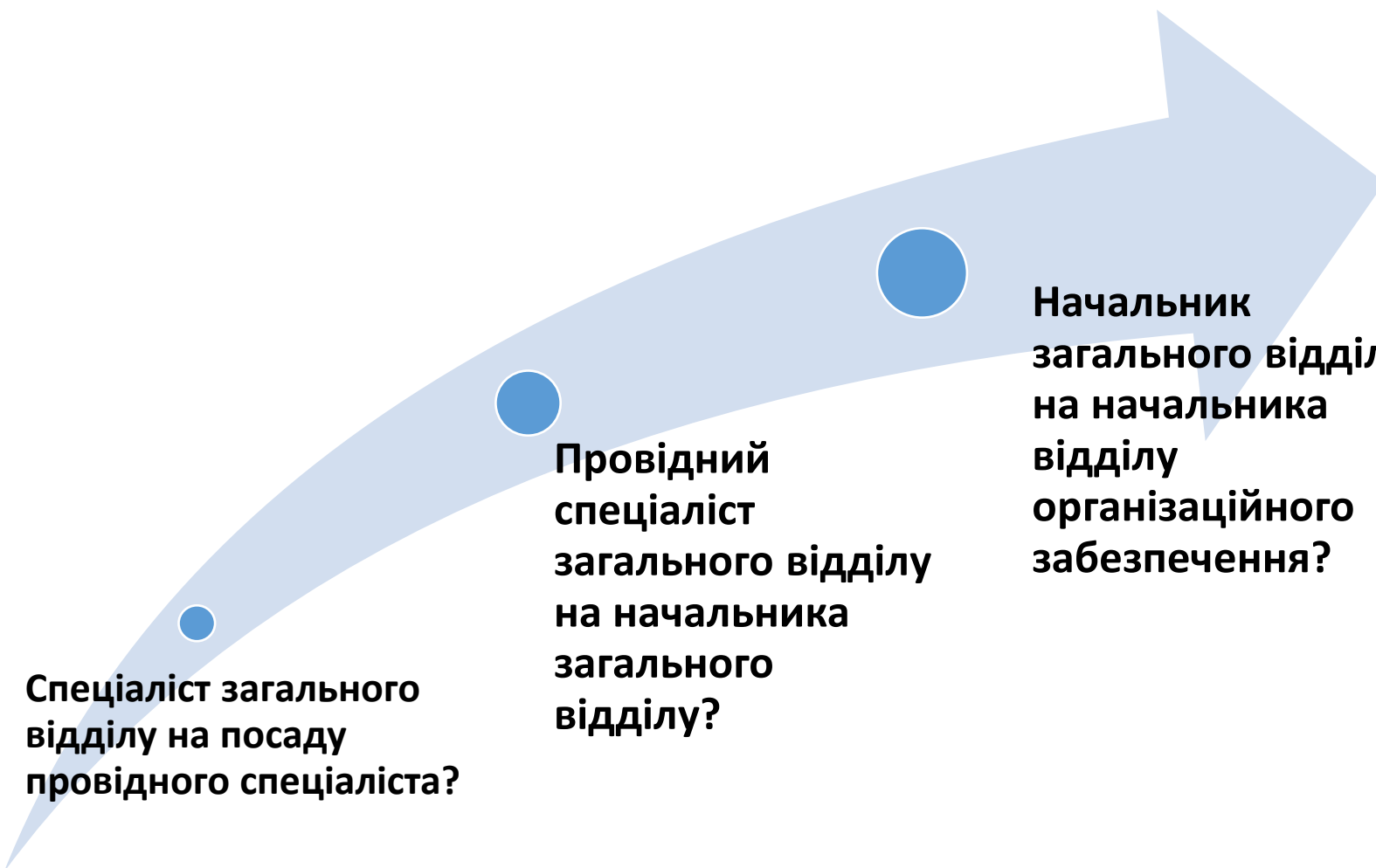
- вища освіта — **не нижче ступеня магістра, спеціаліста**
- вільне володіння державною мовою
- **стаж роботи** на службі в органах місцевого самоврядування, на посадах державної служби або досвід роботи на керівних посадах підприємств, установ та організацій незалежно від форми власності — **не менше 2 років**

Який інструмент обрати?

ДИЛЕМА

Який інструмент обрати?

Спеціаліст загального відділу на посаду провідного спеціаліста?

Провідний спеціаліст загального відділу на начальника загального відділу?

Начальник загального відділу на начальника відділу організаційного забезпечення?

Інструменти просування посадової особи місцевого самоврядування

- **Кадровий резерв** (постанова КМУ від 24.10.2001 р. №1386 *“Про затвердження Типового порядку формування кадрового резерву в органах місцевого самоврядування”*)
- **Стажування** (постанова КМУ від 01.12.1994 р. №804 *“Про затвердження Положення про порядок стажування у державних органах”*)

КАДРОВИЙ РЕЗЕРВ

- Кадровий резерв **для зайняття посад і просування по службі** створюється за рішенням органу місцевого самоврядування
- Кадровий резерв **затверджується розпорядженням** сільського, селищного, міського **голови**. Список осіб, зарахованих до кадрового резерву, оновлюється щороку, в грудні.
- **Кадровий резерв формується з:**
 - посадових осіб місцевого самоврядування, які підвищили кваліфікацію або пройшли стажування і рекомендовані атестаційною комісією на вищі посади;
 - державних службовців, які бажають перейти на службу в органи місцевого самоврядування;
 - спеціалістів виробничої, соціально-культурної, наукової та інших сфер, а також випускників вищих навчальних закладів відповідного профілю, у тому числі зарахованих на навчання за освітньо-професійними програмами підготовки магістрів державного управління

КАДРОВИЙ РЕЗЕРВ (продовження)

- **За результатами конкурсного відбору** особа може бути зарахована до кадрового резерву (за пропозицією відповідної конкурсної комісії та відповідно до рішення сільського, селищного, міського голови)
- Кандидати, які були рекомендовані для зарахування до кадрового резерву за результатами конкурсу, **можуть протягом року бути прийняті на вакантну рівнозначну або нижчу посаду без повторного конкурсу**
- **Просування по службі посадової особи** місцевого самоврядування, зарахованої до кадрового резерву, **може здійснюватися** за рішенням сільського, селищного, міського голови **поза конкурсом** (за результатами роботи відповідно до особистих річних планів)

КАДРОВИЙ РЕЗЕРВ

Посадова особа місцевого самоврядування

Переведення (призначення) на посаду, на яку особа перебуває в кадровому резерві, БЕЗ ПРОВЕДЕННЯ КОНКУРСНОГО ВІДБОРУ

Підстава – як такий, що перебував в кадровому резерві

Кандидат, який за результатами конкурсу був рекомендований до резерву на посаду, на яку оголошувався конкурс

Призначення (протягом року) на вакантну рівнозначну або нижчу посаду БЕЗ ПОВТОРНОГО КОНКУРСУ

Підстава – рішення конкурсної комісії, витяг з кадрового резерву

Працівник організації, установи незалежно від форми власності

Переваги при призначенні за результатами конкурсного відбору, **ПЕРЕВАЖНЕ ПРАВО НА ПРИЗНАЧЕННЯ** за умови існування кандидатів з однаковою кількістю балів за конкурсним відбором

Підстава – як такий, що пройшов конкурсний відбір

СТАЖУВАННЯ

- стажування може **проводитися з метою набуття практичного досвіду**, перевірки професійного рівня і ділових якостей працівників, які претендують на посаду **державного службовця*** терміном до двох місяців
- стажування можуть проходити особи, що вперше претендують на посаду **державного службовця, та державні службовці***
- **державний службовець*** після успішного закінчення стажування може бути переведений на посаду за рішенням керівника відповідного державного органу без конкурсного відбору

СТАЖУВАННЯ

Посадова особа проходить *стажування на більш високу посаду в межах органу місцевого самоврядування*

ПЕРЕВЕДЕННЯ на посаду ЯК ТАКОГО, ЩО ПРОЙШОВ СТАЖУВАННЯ (за умови відповідності кваліфікаційних умов, які висуваються до посади, на яку проводиться стажування)

Підстава – звіт про стажування, рекомендація керівника стажування

Посадова особа виконавчого апарату районної ради проходить *стажування на посаді в селищній раді* (на рівнозначній посаді – головний спеціаліст на головного спеціаліста), або більш високій посаді)

ЗВІЛЬНЕННЯ з виконавчого апарату районної ради у зв'язку із переходом на іншу роботу (п.5 ст. 36 КзПП)

ПРИЗНАЧЕННЯ на посаду в селищну раду, як такого, що пройшов стажування

Підстава – звіт про стажування, лист про переведення

ПРИСВОЄННЯ РАНГІВ ВПЕРШЕ

- при прийнятті на службу в органи місцевого самоврядування **присвоюються ранги у межах відповідної категорії посад**
- ранги присвоюються **відповідно до займаної посади, рівня професійної кваліфікації, результатів роботи**
- ранги присвоюються **одночасно з обранням (прийняттям) на службу в органи місцевого самоврядування або обранням (призначенням) на вищу посаду**

стаття 15 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування»

КЛАСИФІКАЦІЯ ПОСАД – ПРОЦЕДУРНІ АСПЕКТИ

- **7 категорій посад** на службі в органах місцевого самоврядування
- **15 рангів посадових осіб**
- ***віднесення інших посад*** в органі місцевого самоврядування, не зазначених у статті 14 (Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування»), до відповідної категорії посад в органах місцевого самоврядування **здійснюється Кабінетом Міністрів України** за поданням керівників відповідних органів місцевого самоврядування

Посада	Категорія посади/ ранги посадових осіб місцевого самоврядування
<i>Селищний голова</i>	Четверта категорія посад (9, 8 та 7 ранг) <i>Ст.14 ЗУ «Про службу в органи місцевого самоврядування»</i> <i>Присвоєння вперше та чергового рангу – рішення селищної ради</i>
<i>Заступник селищного голови з питань діяльності виконавчих органів ради</i>	П'ята категорія посад (11, 10 та 9 ранг) <i>Ст.14 ЗУ «Про службу в органи місцевого самоврядування»</i> <i>Присвоєння вперше та чергового рангу – розпорядження селищного голови</i>
<i>Секретар селищної ради</i>	
<i>Керуючий справами (секретар) виконавчого комітету селищної ради</i>	Шоста категорія посад (13, 12 та 11 ранг) <i>Ст.14 ЗУ «Про службу в органи місцевого самоврядування»</i> <i>Присвоєння вперше та чергового рангу – <u>розпорядження селищного голови</u></i>

Посада	Категорія посади/ ранги посадових осіб місцевого самоврядування
Староста	Шоста категорія посад (13, 12 та 11 ранг) <i>Ст.14 ЗУ «Про службу в органи місцевого самоврядування»</i> <i>Присвоєння вперше та чергового рангу – <u>рішення селищної ради</u></i>
Керівник відділу селищної ради	Шоста категорія посад (13, 12 та 11 ранг) <i>Постанова КМУ від 26.10.2001 р. №1441</i> <i>Присвоєння вперше та чергового рангу – розпорядження селищного голови</i>

Посада	Категорія посади/ ранги посадових осіб місцевого самоврядування
Адміністратор, державний реєстратор виконавчого органу селищної ради	П'ята категорія посад (11, 10 та 9 11 ранг) Розпорядження КМУ від 11.12.2019 р. №1334 Присвоєння вперше та чергового рангу – розпорядження селищного голови
Головний бухгалтер виконавчого органу селищної ради	Сьома категорія посад (15, 14 та 13 ранг) Розпорядження КМУ від 04.06.2008 р. №794 Присвоєння вперше та чергового рангу – розпорядження селищного голови
Спеціаліст виконавчого органу селищної ради	Сьома категорія посад (15, 14 та 13 ранг) Ст.14 ЗУ «Про службу в органах місцевого самоврядування» Присвоєння вперше та чергового рангу – розпорядження селищного голови

ПРИСВОЄННЯ РАНГІВ під час ВИПРОБУВАЛЬНОГО СТРОКУ

- особам, які призначаються **на посади з випробувальним строком**, ранги присвоюються **після його закінчення** за результатами роботи
- особам, які призначені на посади і мають ранги посадових осіб місцевого самоврядування або ранги державного службовця, присвоєні за попереднім місцем роботи, надбавка за ранг **у період випробувального строку виплачується відповідно до уже встановленого рангу**

ПРИСВОЄННЯ ЧЕРГОВИХ РАНГІВ ПРИ ПРОХОДЖЕННІ/ ЗВІЛЬНЕННІ ЗІ СЛУЖБИ

- **черговий ранг** присвоюється за умови, якщо посадова особа **успішно відпрацювала** на займаній посаді **не менш як 2 роки**
- за виконання **особливо відповідальних завдань** посадовій особі місцевого самоврядування може бути **присвоєно черговий ранг достроково у межах відповідної категорії посад**
- за сумлінну працю **при виході на пенсію** посадовій особі місцевого самоврядування може бути присвоєно **черговий ранг поза межами відповідної категорії посад**

ПРИСВОЄННЯ ЧЕРГОВИХ РАНГІВ ПРИ ПЕРЕХОДІ З ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

- З набранням чинності цим Законом посадовим особам органів місцевого самоврядування присвоюються ранги на рівні тих, які вони мали відповідно до Закону України «Про державну службу»

*пункт 4 Розділу 7 «Прикінцевих та перехідних положень» Закону України
«Про службу в органах місцевого самоврядування»*

ПРИСВОЄННЯ ЧЕРГОВИХ РАНГІВ ПРИ ПЕРЕХОДІ З ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ

- З набранням чинності цим Законом посадовим особам органів місцевого самоврядування присвоюються ранги на рівні тих, які вони мали відповідно до [Закону України](#) «Про державну службу»

пункт 4 Розділу 7 «Прикінцевих та перехідних положень» Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування»

Дякуємо за увагу!

Програма РЄ
«ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ І РЕФОРМА ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В УКРАЇНІ»

www.slg-coe.org.ua/

Albania - Albanie Tirana	Estonia - Estonie Tallinn	Lithuania - Lituanie Vilnius	San Marino - Saint-Marin San Marino - Saint-Marin
Andorra - Andorre Andorre-la-Vieille Andorre-la-Vieille	Finland - Finlande Helsinki	Luxembourg Luxembourg	Serbia - Serbie Belgrade
Armenia - Arménie Yerevan - Erevan	France Paris	Malta - Malte Valletta - La Valette	Slovakia - Slovaquie Bratislava
Austria - Autriche Vienna - Vienne	Georgia - Géorgie Tbilisi - Tbilissi	Republic of Moldova - République de Moldova Chişinău	Slovenia - Slovénie Ljubljana
Azerbaijan - Azerbaïdjan Baku - Bakou	Germany - Allemagne Berlin	Monaco Monaco	Spain - Espagne Madrid
Belgium - Belgique Brussels - Bruxelles	Greece - Grèce Athens - Athènes	Montenegro - Monténégro Podgorica	Sweden - Suède Stockholm
Bosnia and Herzegovina Bosnie-Herzégovine Sarajevo	Hungary - Hongrie Budapest	Netherlands - Pays-Bas Amsterdam	Switzerland - Suisse Bern - Berne
Bulgaria - Bulgarie Sofia	Iceland - Islande Reykjavik	Norway - Norvège Oslo	"The former Yugoslav Republic of Macedonia" "L'Ex-République yougoslave de Macédoine" Skopje
Croatia - Croatie Zagreb	Ireland - Irlande Dublin	Poland - Pologne Warsaw - Varsovie	Turkey - Turquie Ankara
Cyprus - Chypre Nicosia - Nicosie	Italy - Italie Rome	Portugal Lisbon - Lisbonne	Ukraine Kyiv - Kiev
Czech Republic - République Tchèque Prague	Latvia - Lettonie Riga	Romania - Roumanie Bucharest - Bucarest	United Kingdom - Royaume-Uni London - Londres
Denmark - Danemark Copenhagen - Copenhague	Liechtenstein Vaduz	Russian Federation - Fédération de Russie Moscow - Moscou	United Kingdom - Royaume-Uni London - Londres

■ non-member state of the Council of Europe (Belarus)